

Trīs krājkašes

Šis ir viens no desmit stāstiem grāmatā “**Nauda un citas Cīruļu ģimenes lietas**”, ko Swedbank savā 200. dzimšanas dienā dāvina ģimenēm visā Latvijā.

Aizraujošie stāsti par bērnu attiecībām ar naudu un tiem pievienotie padomi būs labs palīgs vecākiem un sākumskolas skolotājiem sarunās ar bērniem, lai jau no mazotnes veidotu izpratni par šo būtisko dzīves jomu.

► **Uzzini vairāk <https://blog.swedbank.lv/>**

Teksts: Reinis Jansons, Evija Kropa, Simons Urbons

Ilustrācijas Lina Ribinske

Tulkojums Elīna Jaunalksne, Baltic Media

Pirms Kates piedzimšanas mamma Maija un tētis Kārlis izdomāja noteikumu: naudu bērniem dos tikai tad, kad viņi pratīs skaitīt un sapratīs naudas vērtību. Vēlēdamās, lai viņai būtu sava nauda, Kate iemācījās skaitīt, vēl pirms sāka iet pirmajā klasē. Toreiz viņa pirmo reizi saņēma kabatas naudu, kuru varēja pienācīgi iztērēt. Lai arī meitene vēl nezināja, kam krās, mamma ierosināja uztaisīt krājkasi. Turklāt nevis vienu, bet veselas trīs! No balkona viņa atnesa stikla burciņas, kurās ziemā bija vecmāmiņas aveņu ievārījums. Tagad šīs burciņas paredzētas naudai.

– Mammu, man nav tik daudz naudas, lai liktu trijās krājkasēs, – satraukti teica Kate.

– Tev nevajag daudz naudas. Esošo sadali trim dažādiem mērķiem: pirmā krājkase – sapņiem, otrā – izklaidēm, bet trešā – tiem, kam nepieciešama palīdzība.

Lai arī Katei bija grūti to saprast, doma par krājkasēm viņai trakoti patika. Uz vienas burciņas Kate uzzīmēja debesis un sauli un uzrakstīja „Sapņi”. Otru viņa izrotāja ar dažādām konfektēm, savukārt uz trešās uzzīmēja mazu sunīti un uzrakstīja „Ziedot”. Tajā reizē Kate visu naudu ielika sapņiem paredzētajā krājkasē, bet vēlāk, lai būtu interesantāk, daļu kabatas naudas sadalīja visās krājkasēs vienādi.

Kādu rītu, kamēr visi brokasto, Kate atnes savas krājkases un paziņo:

- Man ir apnicis krāt, es gribētu kaut ko nopirkt.
- Un ko tu gribētu? – vaicā tētis.
- Sunīti! – priecīgi atbild meitene.

Tētis Kārlis palūkojas uz mammu Maiju, un viņa uzreiz saprot, kas jādara.

– Mīļumiņ, vispirms apciemotim tos četrkājainus, kurus kāds ir atstājis likteņa varā, un aizvedīsim viņiem kārumiņus, labi?

Kates acis iemirdzas, un no stikla burciņas ar uzrakstu „Ziedot” uz galda izbirst 3 eiro un 40 centi – tik daudz ir sakrāts dažu mēnešu laikā un tūdaļ tiks izdots labam mērķim. Lai sanāktu vairāk kārumu, tētis pieliek vēl dažus eiro, bet mamma – visus centus no sava maka.

Tuvākajā dzīvnieku preču veikalā Cīruļi nopērk maisu dzīvnieku barības un vienu rotaļu kau-lu. Pēc

brīža visi jau ir suņu patversmē „Vau, vau, vau”. Patversmes darbiniece ģimenei izrāda, kādus skaistus suņukus cilvēki vienkārši pamet. Kārlis tādā vietā ir pirmo reizi, bet Maijai sāp sirds par cilvēku bezrūpīgo izturēšanos pret dzīvniekiem. Savukārt Kate ar brāli Gustavu uzreiz ierauga suņuku, kuram grib atdot visu atnesto. Sunītis ir tik bēdīgs un nobijies, ka tā vien gribas paņemt viņu uz rokām un nekad nelaist vaļā. Viņam arī tiek rotaļu kauls, bet suņu barību darbi-niece apsola sadalīt visiem suņukiem vienlīdzīgi.

Atgriezusies mājās, Kate ne par ko citu nedomā, tikvien – kā palīdzēt tai mazajai, izbiedētajai radībiņai. No konfektēm un izklaidēm paredzētās krājkases viņa izpurina gandrīz visus iekrājumus un saliek tos burciņā „Ziedot”. Gribētu iztukšot arī krājkasi, kas paredzēta sapņiem, bet atceras mammas norādījumu – kamēr šī krājkase nav piepildīta, to neaiztikt!

Katru dienu viņa lūdz vecākiem doties apciemot suņukus, zīmē viņiem zīmējumus, neatlaidīgi krāj naudu un cer iepriecināt savu mazo, bēdīgo draugu, līdz notiek brīnums. Nu, vismaz Kate līdz pat šim brīdim to uzskata par lielāko brīnumu savā dzīvē. Kādu dienu pēc darba pa durvīm ienāk tētis, rokās turot maisu ar suņu kārumiem, trauciņu barībai un vēl kaut ko, ko nevar redzēt, jo tas ir pārklāts ar audumu.

– Sveiki, visi. Mēs esam atgriezušies!

– Kas – jūs? – norūpējusies jautā Kate, jo redz tikai tēti ar mantu pilnām rokām.

Maija smaida, jo zina, kas tūdaļ notiks. Noņēmis no kastes audumu, tētis vēlreiz atkārtos:

– Mēs esam atgriezušies – es un viņš.

Līdz ar pēdējiem vārdiem audums noslīd uz grīdas un parādās kaste, kurā sakņupis, bailu pilnām acīm tup viņš – sunītis, un viņam blakus guļ jau pamatīgi apgrauzts kauls, kuru Kate toreiz izvēlējās veikalā.

– Viņš ir mūsu? Viņš dzīvos pie mums? Kā viņu sauc? Varu paturēt? – Birst jautājumi un laimes asaras.

Māju piepilda prieks. Šis brīdis vienmēr paliks ģimenes un jaunā ģimenes locekļa atmiņā. Tā ir sajūta, kuru ne par kādu naudu nenopirksi. Kā pasaka ar skaistākajām beigām pasaulē, bet varbūt – jauns sākums?

Pirmā pieredze ar naudu

Kārlis un Maija izlēma dot bērniem naudu tikai tad, kad viņi sapratīs tās vērtību. Bērni pret naudu izturēsies atbildīgi, ja sapratīs, ka visam ir sava cena un lietas mājās neuzrodas no nekurienes. Ģimene ir tā vide, kurā bērns pirmo reizi sastopas ar naudu un gūst par to priekšstatu, tāpēc ir ļoti svarīgi, lai sarunās par naudas lietām tiktu iesaistīti arī bērni. Izpratne par naudas vērtību izpratne sākas ar vienkāršām un ikdienišķām sarunām, piemēram, par to, kāpēc nevaram nopirkt tik daudz saldumu, cik sirds kāro, kāpēc mammai un tētim jānododas uz darbu.

Māciet empātiju

Jau no mazotnes zinot, ka pasaulē ir cilvēki vai dzīvnieki, kam klājas grūti, bērni izaugs, novērtējot labdarības nozīmi. Runājiet par to, kā jūtas tie, kam nepieciešama sabiedrības palīdzība, mudiniet bērnus daļu iekrājumu novirzīt ziedojumiem. Bērni būs iemācījušies dalīties un palīdzēt tiem, kas ir mazāk aizsargāti.

Kopīgi izgatavojiet krājkases

Pirktās krājkases ir jaukas, taču, ja bērni krās naudu pašu gatavotās krājkasēs, nošausiet vairākus zaķus ar vienu šāvieni. Pirmkārt, saturīgi pavadīsiet laiku ar bērniem, runājot par krāšanu. Otrkārt, caurredzamos trauciņos, piemēram, stikla burciņās, bērni redzēs, kā „aug” naudas kaudzīte, un iemācīsies galvenos krāšanas noteikumus: tā aizņem laiku, prasa pacietību, taču, jo vairāk atliksim un jo ātrāk sāksim krāt, jo ātrāk sasniegsim savus mērķus.

Stāsta un grāmatas autori

Simons Urbons

Iepazīstieties ar Simonu. Viņš ir komunikācijas speciālists, dzejnieks un „Swedbank” Finanšu laboratorijas izglītības partneris Lietuvā. Kopā ar Cīruļiem viņš izdzīvoja visus viņu ģimenes stāstus. Rakstīdams rotaļīgus un pamācošus stāstus, talkā viņš ņēma ne tikai savu fantāziju, bet arī pieredzi, kas gūta, apmācot bērnus finanšu jautājumos. Simons ir

brīnišķīgs trīs bērnu tētis, kurš mājās var smelties visradošākos finanšu jautājumus un ieskatus. Tā nu viņš kopā ar atvasēm meklē atbildes un vēlas palīdzēt tās atrast arī citiem vecākiem.

Swedbank Finanšu institūts – Reinis Jansons un Evija Kropa

Nauda ir svarīga ikvienam cilvēkam, ar to jārikojas katru dienu, tāpēc ir svarīgi prast ar to apieties gudri un pārdomāti. Daudzi domā, ka naudu tērēt ir viegli, pelnīt – grūti, bet plānot – sarežģīti. Swedbank Finanšu institūts zina, kā naudu plānot aizraujoši, un piedāvā apmeklēt Swedbank Finanšu laboratoriju, izspēlējot Mazā Finansista spēli vai noskatoties TV šovu „Naudas pavēlnieks”. Tas ir tikai neliels ieskats Swedbank Finanšu institūta darba ikdienā, bet ļoti laba iespēja uz naudas lietām paraudzīties no cita skatpunkta.

Iespējas, kur vēl varat smelties ieteikumus un zināšanas par ģimenes naudas lietām

Spēle „Mazais finansists”

„Mazais Finansists” ir izglītojoša Swedbank finanšu prātības spēle 1.–3. klašu skolēniem. Tās gaitā skolēni iejūtas pieaugušo lomā un pieņem lēmumus, kas saistīti ar ģimenes budžeta plānošanu un vajadzību apmierināšanu. Tiek izspēlēts trīs mēnešu cikls, kura laikā jāiegādājas pārtikas preces, jāmaksā par mājokli, kā arī jāsaskaras ar dažādiem neparedzētiem izdevumiem, mudinot skolēnus domāt par to, kā veidojas ģimenes budžets un cik liela nozīme ir tā plānošanai.

www.dziveigatavs.lv

„Swedbank” Finanšu laboratorija

Laboratorijas apmeklējums ir interaktīva ārpusskolas finanšu izglītības aktivitāte, kas papildina mācību procesu un sniedz iespēju gan iegūt jaunas zināšanas, gan praktiski nostiprināt jau esošās. Finanšu laboratorijas pamatā ir spēle ar izlaušanās istabas (escape room) elementiem, kurā skolēniem jāatbild uz dažādiem ar finanšu prātību saistītiem jautājumiem, lai atklātu kodu, kas atslēdz seifu. Atminamā koda daļas apslēptas piecās tematiskās bāzes stacijās.

www.dziveigatavs.lv

Facebook grupa „Tērējam gudri”

Tā ir draudzīga un sabiedrībai atvērta grupa, kas apvieno cilvēku kopienu, kurai rūp finanšu pārvaldības tēma un kura tiecas uz stabilu personīgo finansiālo labklājību. Šeit varat uzdot visus interesējošos jautājumus, dalīties padomos un aktīvi diskutēt.

<https://www.facebook.com/groups/terejamgudri/>